

ХАРАКТЕРИСТИКИ НА БИЗНЕСНАБЛЮ- ДЕНИЯТА

1. Наблюдавана съвкупност

Единицата на наблюдение е предприятието. Класификацията на дейностите е тази характеристика, която разграничава единиците от целевата съвкупност от единиците извън нея. Предвид типа информация, която се събира, а именно - субективни оценки и очаквания предимно за вътрешни за предприятието и по-рядко външни за предприятието икономически променливи - анкетираното лице е ръководител на предприятието. Значимостта на тези субективни мнения (оценки и очаквания) е, че те влияят върху поведението на икономическите субекти, тъй като поведението се определя не само от обективните условия, но и от субективната интерпретация на тези условия.

2. Въпросник

С въпросниците на бизнеснаблюденията и наблюдението на потребителите принципно не се събират числа.

Първият тип въпроси от бизнеснаблюденията се отнася за актуалната или очакваната посока на промяна на икономически променливи като производство, конкурентна позиция на пазара, продажни цени и други. Вариантите на отговор са представени на тристепенна ординална скала, формулирани по следния начин:

- "Увеличение", "Без промяна", "Намаление" или
- "Подобрява се", "Не се променя", "Влошава се".

Вторият тип въпроси се отнася до равнището на икономическата променлива, сравнено в известна степен с идеално равнище, наречено "нормално", "достатъчно", "задоволително за сезона". В този смисъл са формулирани и отговорите като:

- "Над нормално", "Нормално", "Под нормално" или
- "Повече от достатъчно", "Достатъчно", "Недостатъчно" и т. н.

Във въпросника не се дава дефиниция или критерий за "нормалност". Остава се на лицето да вложи в тази категория своята субективна представа или идея².

Третият тип въпроси по изключение изискват количествена информация като например за процента на натоварване на мощностите

² Със специална анкета, т. нар. "анкета на анкетата", могат да се изследват критериите, които мениджърите имат за "нормалност", например за нивото на поръчките - минало ниво на поръчките, планово ниво, средно ниво за минал период и т. н., а също да се изследва честотата при смяната на критериите. С такава анкета могат да се изследват още факторите, които влияят върху песимизма и оптимизма, когато се дават мнения за бизнессъстоянието на предприятието и т. н. Провеждането на подобни специфични анкети на анкетата дават полезна информация за обвързаността на динамичните редове за по-дълъг период от време (Генова, 1995).